

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
 на шість місяців 10 кор
 на чверть року 5 кор
 на місяць 1.70 кор

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на шість місяців . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости віра не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславогих псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
 крім неділь і руских свят
 • 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під ч. і.
 пп. Домбровського (Хорунщини), Екпе-
 диційна місцевість в Агенції Со-
 коловського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження —
 Рекламаци неопечатані вільні
 від порта. — Оголошення зви-
 чайні приймають ся по ціні
 20 с. від стрічки, а в «Наді-
 сланім» 40 с. від стрічки. По-
 дяки і приватні донесення по
 30 с. від стрічки.

Поляки межі собою.

(X) Дня 8. і 9. грудня н. ст. 1905 відбув ся у Львові зїзд всепольского сторонництва, на котрім ухвалено о-бновлену програму і переіменовано се сторонництво демократично-наро-дним. Програму в обемі цілого печатного листа подало всепольске Slowo 23. н. ст. грудня.

Львівський Przegląd в 1. ч. 1906 р. виступив в їдкою, але зовсім оправданою критикою сего чванливого сторонництва, що стілько заподїває лиха в нашім краю своєю загорілостю і нетерпимістю супроти всего, що руске. Цікаво буде для нашої суспільности дізнати ся, як самі Поляки о-суджують тих всепольских загорільців.

Przegląd зазначає наперед, що все-польске сторонництво повстало за приво-дом всенімців і головним їх огнищем було польске Королівство, одначе розтаборила ся она також в Галичині і в Познанщині, позаяк звідси вигіднійше було вести свою роботу поза кордон, де їх головним зма-ганем було викликане ворохобні в поль-ским Королівстві, відорване єго від Росії і утворене независимої Польщі. З сим они зовсім не тайли ся і звїщали, що робота іде успішно, а нарід допитує ся, коли бу-де повстанє. Всіх, що не лучили ся з ти-ми змаганнями, пятавали народними зра-дниками.

Тимчасом в Росії послїдував відомий переворот, польска суспільність могла свобіднійше заговорити і тоді польский загал в Королівстві і на Литві заявив ся проти повстаня і тим висловив недовіре всеполякам. Після такої заяви недовіря по-

винні би були всеполяки щезнути, одначе они змінили лише свою одїж і ціль, змі-нили назву на народну демокрацію, ви-черкнули із своєї програми повстанє і від-будову Польщі, щоби дальше єствувати і мати значінє і тепер ідуть навзаводи з соціальною демокрацією і з «Bund-ом у Варшаві. З тою зміною окликнули своїм головою на Галичину, Шлезк і Буковину посла Гломбіньского. Тут отже ба-жає вести дальше свою всепольску роботу се сторонництво і виступати проти всего, що руске.

Вельми обемиста програма наро-до вої демокрації є, як влучно замічає Przegląd, сїттю до ловлення членів і ман-датів, а сїть ся зроблена з всепольского волокна і з тих волокон, які собі перед кількома роками упрям др. Гломбінський і з ними ознакомив польску суспільність в брошурі про wyodrębnienie Galicyi. В сій програмі находить ся все, чого лише хто забагне, і все те, що видумав Кошут для Мадярів, але й сего ще за мало, бо в ній дещо такого, чого нема і не може бути нігде на сьвітї. Отже передовсім домагання висловлювані ріжними польскими сторо-ництвами, фінансістами, педагогами, адмі-ністраторами і т. п. Є тут великі і малі річи, а деякі так дрібні, що прямо сьміш-ні для політичного сторонництва. Ось між иншими: збільшенє самостійности властей краєвих повітових і громадских автономі-чних, скороченє ходи інстанцій адміністра-ційних і судових; точне означенє поруче-ного обсягу діланя; злука кількох малих громад в одну велику; спольщенє жандар мерії, залїзниць, почт і телеграфів; одві-чальність намісника перед соймом; цілко-вите відокремленє галицького судівництва

і утворенє для Галичини найвисшого три-буналу; независимість Ради шк. кр. від міністерства просьвіти і всяких властей політичних, є також розширенє єї компетен-ції; узглядненє в польских читанках для народу польскої географії й історії; зне-сенє вступних іспитів до середних шкіл; виклад польскої мови, літератури й історії ліпше підготовленими учителями, як доси і т. д.

Відповідно змаганю до wyodrębnienia Galicyi втягнуто до програми народо-вої демокрації відданє Галичині на власність лісів і домен, копалень і солярень, всіх податків прямих, достав публичних в краю і відповідної участі в державних до-ставах.

З Кошутівскої програми взято: роз-ширенє прав польского язика в чинній ар-мії, в краєвій обороні, в школах і у вій-скових судах та центральних урядах.

Окрім того домагає ся програма на-родо-вої демокрації: наданя соймам крає-вим права обжаловуваня міністрів на рівні з обидвома палатами державної ради і від-повідної населеню Галичини участі в цен-тральній управі і в судівництві. Годї зро-зуміти, на що соймови признавати право обжаловуваня міністрів, коли перед соймом був би одвічальний намісник, котрий прямо представляв би цїсареві закони до санкції, їх контрасигнував, а рада шк. кр. була би независима від міністерства. Так само не знати, длячого домагати ся більшої участі в центральнім судівництві, коли Галичина мала би бути відокремленою і мати свій найвисший трибунал.

Наостанку зашитує Przegląd, в якій цілі написана та програма і відповідає на се, що має она бути підручником для кан-

Стефан Білинський.

Тактика польскої державної адміністрації зглядом Русинів до виступу Богдана Хмельницького.

(Ковець).

І нині в 250-літню річницю отсего руху, що привів до цілковитого перевороту політичну систему східної Європи, ми віддаємо національно-му героєви честь за се, що горював за весь народ, що у власних, сильних вражінях знайшов ключ до зрозуміння і до відчуваня чужих, власне горе і кривду звязав з горем і кривдою мас, напружив свої сили на знесенє неволі і в той спосіб стоїть перед нашими очима як могутний гетман, як національний лицар зпід Корсуня, Берестечка, Батога і... Львова.

Не «zdrajsca», «zbojsca», «bezbożny arcytyran», а Богом даний бич на утиски, кривди та насплунаня і на знак того Богданом названий. Хоч певна річ, що Поляки нерадо згадували і нерадо згадують про Хмельницького, не бракло між ними людей, що без глузуваня, але з виразом великого горя говорили про Хмельницького. Маю на думці одну інтересну латинську віршу з часів Хмельницького, котрої автором хтось із нижшого лат. духовенства. Після сего автора Хмельницький «Богом даний, Хмельницьким названий бич божий, погубна війна за бунти і зради По-

ляків». В оригіналі отсеї вірші перший стих такий:

A Deo datus, Chmielnicki vocatus,
 Dei flagellum, exitiale bellum
 Rebellionis,
 Perduellionis,
 Canite Polonis!

Як наочний сьвідок гнету, кривд, самоволї і рознусти кличе отсеї автор: Гей, який же то плач чути аж до неба! Він благает війни, проходить у небо: такого ніколи ще не бачено, ніякий народ крім Поляків його не зносив. Тут зневага і наруга Богови, котрий бачить плач і крик люду, бачить нині празнички і не дасть себе перепросити. Всі шляхетські верстви майже одним духом дусять нещасний люд і клич своїми свободами, надужитями, безправями. Навіть східні Турки не такі люті і злосливі на невольників, як Поляки, барони і дуки, запопадливі на роскіш¹⁾

Не було тайною перед Поляками, що в добу Хмельниччини покутують за свої гріхи, що се хвиля обрахунку і суду, тож і не диво, що в так грізній ситуації заносять горячі молитви до Бога і заводять трени „nad upadkiem ojezyczny“:

„Przecież ach skryte sądy nie widać pociechy,
 Znać żeśmy godni karania za grzechy“²⁾

Потвердженє того суду маємо в вірші п. з. „Odpowiedź“ на „treny nad upadkiem Ojczyzny“:

„Bo póki grzechów naszych dobrze nie poznamy
 Nie wiemy, o co prosim, na co narzekamy“³⁾

За тям слїдує вичислюванє усіх гріхів і пороків, усіх внутрішних хороб в державнім організмі, які стали більшим нещастєм для Польщі, чим замахы Хмельницького.

Автор „Odpowiedzi“ виказує хиби державної адміністрації в Польщі, стає в обороні прав короля, висьміває хибно поняту віру і релігійну нетолеранцію і стоїть на тїм принципі, що:

Wiarą świętą złym żądżom wolności ujmuję,
 Wolność polska, rozpusztna bardziej wiare psuje.⁴⁾

Дальше висьміває і накидає ся на шляхетську партикулярність і з гїрким докором і обуренєм виступає проти суспільного ладу в Польщі:

Bo cóż mi to za prawa, co za prawodawcy,
 Sami sobie pochlebey, a innym oprawcy,
 Sami absolutnymi chcą się mieć Panami,
 A poniższych chłopami i niewolnikami,
 Te prawa nie sąż godne spalenia cenzury.
 Które są przeciw prawom Boga i natury;
 Bóg każe, byśmy byli władzy posłusznymi,
 Natura życzyć drugim, co sobie życzymy.⁵⁾

Представивши так деталїчно моральний упадок Польщі і виказавши, що отсеї всі причини, ся внутрішня хороба більше ніж «антикультурні» замахы Хмельниччини і єї «загонів» зложилсь на історичний момент в 1648. р., накликає автор згаданої вірші:

Sądźcież już, o Polacy, jeżeli nie z was wina,
 Tej która całą Polskę przyciska ruina.
 Nie dziw, że modlitw naszych Bóg nie wysłuchuje,
 Bo ręce nasze pełne krwi ludzkiej znajduje...⁶⁾

дидатів, котрі будуть убігати ся о манда ти, щоби могли сипати обіцянками, отже є се підручник «політичної бляги а не програма політичного сторонництва». Колиж та програма написана на те, щоби австрійському правительству представити до виконання, то показує ся непрактичною, бо хто вимагає за багато відразу, той нічого не досягне.

Ціль сеї програми є висловлена на чолі а іменно «осягнене незалежного бити Поляків», отже висловлює лише в лагітнійшій формі зраду, яку перше явно і недвозначно голосило всепольське сторонництво, а всеж ані Корона ані правитель-ство австрійське не може пособляти таким змаганям, бо оно хоче зрости в силу, щоби чим скорше відорвати ся від монархії. Признати треба, що народові демократи бодай отверто говорять, що думають і до чого змагають.

Програма народових демократів, кінчить Przegląd, є отже торбою обіцянок, з котрою буде їх кандидат ставати перед виборцями, одначе переліцитують їх певно соціально-демократичні кандидати.

Кацапска коляда.

Заколядувало «Діло» москвофілам та так любенько, що аж ми мусіли трохи уговтати его, але і дістало за се почесну коляду від кацапів... Послідне число «Галічаніна» принесло статю «Въ отвѣтъ сепаратистамъ», яка чей довго буде звеніти в узах всім прихильникам консолідації під тим, чи иным видом. Коли нас «Діло» посудило аж о макіявельські намеки викликанєм партийних спорів шкodikти загальній рускій справі в борбі о виборчу реформу, то згадана статя завдала брехню сему нечесному твердженю. Москвофіли ані задля консолідації, ані задля загального голосованя не хотять зовсім резигнувати зі своїх «убеждений», а заінавгурувавши консолідацію через вибір посередників задля порозуміння з націонал-демократичним сторонництвом, зовсім не скривають ся, що тим способом хотять радше підбадьорити свою борбу «з українським сепаратизмом» та перетягнути хитких і несьміливих в свій «історическій» табор.

Навівши дотичний уступ «Діла» ex re за-клянувші ся консолідаційки, що немов то при-ходить пора на москвофілів зречи ся своєї «об-щерускости», каже «Галічанін» дословно: Мы очень благодарны «Ділу» за то, что оно своєю замѣткою доставило намъ случайность лишній разъ доказать всю нелѣпность «украинскаго» се-

Бачимо отже, що чужі, впрост з противно-го нам табору голоси не бачать в Богдані нічо инше, як появу висшу Божою силою перед на-род висунену. В Хмельницькім треба бачити — не так ворога Польщі і польского народа, як радше ворога бути, самоволі і можновладства.

Звідси і арозуміло, що Хмельницькі не ду-мав і не стремів мимо так сьвітлх своїх по-двигов до національної самостійности, а бажав лиш визволити український нард з під можливо-владства і то властиво для добра Польщі, бо бачив лиш в тім можновладстві терновий пліт, що ділять Польщу від Руси.

Та з тої як раз причини ми не можемо тішитись его безплідними подвигами. Вони хоч голосени в історії так не менше сумні.

Ідеали Хмельницького заледви в пеленках, — бо народ до днес стогне в материяльній і моральній неволи. Розбитий і розшматований до днес не почував своєї національної, політичної, релігійної суцільности. Зовнішні і внутрішні, чужі і домові вороги сприяглись на жите україн-ского народа, посягають за его територіяльні границі, не мевше як і за саму душу так, що і нинішнє святкованє 250-літної памяти на ли-царські подвиги усього народа з его героєм на чо-лі — є заледви слабым відгуком нашої наци-ональної свідомости.

А тимчасом історія пре народи наперед!

Навіть на тім Сході, недоступнім, глухім, зимнім Сході рознеслись і прогомоніли грімкі ключі: — воля, свобода слова і віри. Український

паратизмъ, безосновность вышеприведенныхъ притязаній и поразительную наивность высказаннаго „Діло-ом“ совѣта. И такъ „Діло“ совѣту-еть намъ, русско-народной партіи, чтобы мы, въ виду событій въ Россіи, перешли — въ украинскіе сепаратисты. Въ Россіи дѣйствительно происходятъ событія, и то очень важныя, но неужели они могутъ повліять какимъ-либо образомъ на перемѣну нашихъ національныхъ убѣ-ждений? Народность і національннн убѣжде-нія вовсе не зависятъ отъ той или другой формы правленія и замѣна самодержавнаго строя въ Россіи конституціоннымъ такъ само не можетъ перемѣнить русскої народности и понятія о ней, какъ ихъ не перемѣнилъ пере-ходъ Руси изъ удѣльнаго періода въ самодер-жавный періодъ. Нынѣшнія событія въ Россіи могутъ только разбудить дремавшее доселѣ въ русскомъ народѣ національное сознаніе и вы-звать подъемъ русскаго патриотизма, что не только желательно, но крайне необходимо для успѣшной борьбы не только съ ивородцами, но и съ украинскимъ сепаратизмомъ (1).

Сю борбу з „українським сепаратизмом“ заінавгурував „Галічанін“ власним оружем свого ворога, навівши виїмки з писем і листів Павт. Куліша, де він висказує ся в дусі „абсдівенія“. Для твердолобих сторонників „Галічаніна“ бу-дуть се не аби які аргументи, однак кожний інтелігентнійший чоловік, що лиш трохи знає нашу літературу, тямить, що Куліш, хотяй був визначним писателем і поетом, то завдяки своїй сангвінічній натурі в політиці сповняв великі промахи і так само, як до Москалів приклоню-вав ся і до Ляхів, не маючи досить віри і тер-пеливості працювати і ждати на відродженє самостійної України. Тож наведені „Галічаніном“ Кулішеві відзиви не можуть мати найменшого значіння, а цікавіші для нас виводи самого мо-сквофільского орґану на адресу свого евенту-ального союзника, який хоче становичи одну армію, щоби вправді einzeln marschieren, але vereint schlagen.

Если бы «Діло» — каже «Галічанін» — и сего не появилось (що сказав Куліш — *Ред.*), то ему и всімъ сепаратистамъ уже и священная вода не поможетъ. Поэтому имъ не зывать насъ «на положеніе ихъ національной отдѣльнос-ти», ибо она — величайшій вздоръ, но имъ самымъ пора уже образумиться, покаяться въ своихъ національныхъ заблужденіяхъ и не те-рять времени и энергіи на бесплодное созиданіе отдѣльной національности, ибо въ пору, когда разумные люди разныхъ національностей стре-мятся къ взаимному сближенію на почвѣ со-ціальной и культурной жизни, кожда разумные люди для достиженія этого сближенія выдумывають «всесвѣтныє» языки, волапѣки — только

30-мільоновий народ заговорив вже рідним сло-вом; галицький лев посягає своїми кігтями по отсі права, якими Галичина тішилась за Ро-манів, Данилів, Львів, а зелена Буковина йде за своєю посестрицею і разом вибиваєть ся на сьвіт. XX вік несе цілому українському наро-ду ненадійно плоди, здобуває єму місце серед інших народів, дає єму вислів перед широким форум Европи, тож до діла нам, бо пора важка: Не гаймо часу, щоб інші нас не випередили і не видерли нам з рук проводу над народом, яко-ю долю нам дійсно історія і традиція в руки вложила. Йдім в народ, ставаймо не поруч, а на переді під прапором взнеслої релігійної і наци-ональної ідеї, бо на зустріч нам йде історичний момент, в яким має заясніти велич і сила да-вної Руси сьвятої. З за могил і з засьвітлх кли-че до нас дух Великого — ревноапостольского Володимира і дух св. Ольги, щоб ми запалились вірою наших дідів і прадідів і йшли відважно — визволяти весь український народ з тьми неволі без... ляку і зневіри.

¹⁾ Др. Ів. Франко. Хмельниччина 1648—1649 р. з сучасних віршів, стр. 12., в «Записках Н. Т. Шевченка, 1898 кн. III і IV. Тексти віршів, Муз. Чартор. рукоп. 143, ст. 409.

²⁾ M. Harasiewicz. Ann. Eccl. Ruth. pag. 131. N.

³⁾ ibid. 132.

⁴⁾ ibid. 133.

⁵⁾ і ⁶⁾ ibid. 136 і 137. N.

наивные или ограниченные на умѣ могутъ отла-гаться отъ національности и языка, вводящихъ ихъ въ область культурной жизни. Поэтому на призывъ «Діла» отвѣтимъ ему и его единомы-шленникамъ словами П. А. Куліша: „Забудь своей мановець, козацькій пролазь темный и на культурный путь Владимірскій вертайся!“

Хибаж і тепер ще „Діло“ не кликне мо-сковским воляпкістам: Руки па швам! Морду на цеп! Пашол во свой Суздаль!

Вісти з Росії.

Мимо дуже оптимістичних запевнень пра-вительства, що революційний рух вже злома-ний, петербурскі кореспонденти заграничних дневників уважають ситуацію в Росії все еще небезпечною, а навіть грізною. Очевидно обективний осуд тут трудний в виду широкого простору, на яким розкинули ся революційні прояви, браку певних вістий і при звіснім нахилі російского народа до твореня легенд, які прибільшають, або зовсім перекирчують властивий стан річи.

Петербурскі агенція доносить з Москви, що послідні ватаги ворохобників, які схоронили ся були до проторівскої фабрики, піддали ся і видали оруже — Важним видаєсь також до-несенє сеї агенції, що селянський комітет в І-вано-Вознесеньку розкинув серед робітників всіх залізничих двіриць в Москві відозву, в якій підносить, що мужики готові для престоло і своїх загроженых революціоністами прав, ймити ся дуже острих средств. Тому просять військо, щоби оно енергично виступило против револю-ціоністів.

Ціла Росія звертає свої очи на військо. Комітет просить директора залізничі в Москві, щоби заявив своему залізничному персоналови, що цілий народ є рішений з Новим роком в-ступити против него, здавити залізничі розрухи і подиктувати мирові услівя в Кремлю, колиб до 6. січня не запанував нормальний рух на зе-лізничях. Мужики заявляють, що волять згинуту в обороні престоло, чим дома з голоду або в борбі підчас розрухів“.

Коли се тільки не фікційний комітет, то справді вже почав ся сей противреволюційний рух між селянством, який проявив ся вже в „погромах“ панів і жидів по всій Росії. Вправді революціоністи уважали зразу сеї мужицький рух пожаданим, бо аналогічним з їхнім, однак небавом виявили ся ріжниці в причинах тах змагань. Мужикам не так ходить о зміну суспіль-ного ладу і законодавства, як о поділ землі. А що правительство в своїй опресії зовсім при-клонно віднесло ся до сего постулату і не тіль-ко прирекло позбуту ся своїх величезних каме-ральных латифундій, але і що до приватних не узнало неможливості прямого вивлаченя на користь сільского населеня — тож в виду сего дістала мужиків на свою сторону. Впрочім спо-сіб веденя революції страйками підорвав єї по-пулярність, а особливо з причини залізничого страйку, який підорвав економічний стан краю. Досить пригадати собі, що перший залізничий страйк, який вибух, як звісно, в Італії, публі-ка сама переломила, своєю грізною поставою примушуючи залізничих функціонерів словити свій обовязок, від якого залежить добре право широкого загалу до правильної і безпечної ко-мунікації. Так жеж і тепер в Росії репресія мужицтва звертає ся в першій лінії против зе-лізничиків, які своїм страйком відбракють сільскому населеню зимові зарібки при залізничі.

Телеґрами доносять про підданє ворохо-бників в Бахмуті, Катеринославі, Нижнім Дні-прові, Александрові, Лозові, Симбійкові і інших містах. Замість оружної борби настав тепер, зда-єсь, період скритоубийчих атентатів. Кияно кіль-ка бомб в Одесі і Варшаві, хотяй при тім зги-нуло тілько кілька осіб низших урядників попри цивільні зовсім рівнодушні особи. В Варшаві ви-крито фабрику бомб, в якій сконфісковано 19 готових, 13 підготовлених бомб і велику скіль-кість динаміту. В Ризі напало 300 революціоні-стів на відділ драґонів підчас митя коний і уби-ли 11, ранили 14, переважно тяжко і кілька ко-ний. Драґони небавом хватили за оруже і при-

мусили робітників цофнути ся, а відтак окружили їх і розоружили. В Варшаві переводять численні арештована по 100 осіб денно з такою безглядністю, що оно виглядає на умисну провакацію.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні року просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновлені передплати, зглядно о вирівнані залеглостий та о прислудувані нам нових передплатників.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Анастасій; римо-кат.: Тита — В п'ятницю: руско-кат.: 10 муч. в Криті; римо-кат.: Емілії.

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: в Ценеві і Будиллові, бережанського повіта, дня 9. с. м. і в Козові, тогож повіта, дня 10. с. м.

— **Для укінчених філософів з іспитами до відомости.** Рік річно опорожниє ся по учительських семінариях кілька або кільканадцять посад, о які укінчені філософи майже в засади не компетують. Є се велика похибка із сторони наших іспитованих кандидатів. Услівя служби ті самі, що по гімназіях, а молодіж по семінариях се вдячний предмет до образования. Розходить ся о се, щоби по учительських семінариях піднести рівень науки і в сій цілі ухвалив сего року сойм резолюцію, якою візвав краєву раду шкільну, щоби учительські місця по семінариях обсаджувано кандидатами з іспитами до середніх шкіл. Річ певна, що кр. рада шкільна буде з часом зневолена приміняти ся до сеї резолюції, скоро лише кандидати з іспитами на такі посади зголосять ся. Звертаємо при тій нагоді увагу всіх іспитованих філософів, що по гімназіях вигляди на посади чим раз менші, що вернуть небавом часи, в яких іспитовані кандидати будуть ждати літами на сталі місця, а може навіть і на суплентури. Спеціально велике число іспитованих кандидатів виназують науки природи, математики та історії. Нехайже ніхто не легковажить собі учительських семінарий, бо терен до праці там дуже вдячний, а дійсний професор може з часом, коли лише сего забажає, перенести ся на службу до гімназії скорше, чим кождий іспитований суплент. В надії, що наш голос не остане без послуху, звертаємо увагу, що в Dziennik-u urzędow-im ц. к. кр. ради шк. ч. 34 оголошений конкурс на учителя математики і фізики з речинцем вношеня подань по конець 30. січня 1906. р. через дирекцію тої інституції, в якій кандидат служити. Кандидати, котрі при одержаню учительської кваліфікації служили в середніх школах яко заступники учителів, а бажають, аби літа тої служби вчислено їм не лише до загального числа літ служби, але також до признання п'ятилітних додатків на основі аналогічного приміненя §. 10. закона з 19. вересня 1898 ч. 173. В. д. з., мають то виразно зазначити в своїх поданях, а заравом вказати в кваліфікаційній таблиці, від якого часу, як довго і в якій числі годин сповняли учительські обовязки яко супленти та навести дати і числа дотичних декретів. З огляду на вагу сеї справи будемо подавати оголошені конкурси до загального відомі і просимо інші часописи повторювати їх за нами.

— **Російська цензура а українські книжки.** Як пишуть з Праги, повідомив недавно цензурний комітет професора д-ра Пулюя, що на предложені головної управи по ділам печати дозволено в Росії друкувати книжочку: „Нові і перемінні звязиди“ а рівночасно і „Спомини про Куліша і дружини его Ганну Барвінок“. Се рішені цензурного комітету, видане на просьбу професора Пулюя в українській мові, є тим дуже відрадне, що в книжочці не вичеркнуто гріхих але оправданих докорів, зроблених російському правительству за царський указ з 1876. року і самій цензурі.

— **Відозва** Наша св. Русь небавом буде святкувати велике свято — Рождество Г. Ісуса Христа. В колядах по домах при вечері, та в церквах наш рарід буде величати Христа Спасителя, що нам народив ся і весь світ звеселив, по всіх церквах на Русь буде лунати пісня: Рождество Твоє Христе Боже наш, возсія мірови світ розума. Жаль стискає нам серце, коли згадаємо, що багато наших громад, мов та спиртка мусить сказати: Ми обходимо Різдвяні свята в чужій, сусідській церкві, бо ми не в можности збудувати собі власний дім Божий; прикро се, що не одна громада витає новородженого Спасителя в похилений, тісній, старенькій церкві, в котрій і третина парохіян не може змістити ся. Тому вибираємо ся на коляду на Русь для тих бідних громад і відзиваємо ся найперше до нас, наші патріотки Впв. Пані.

На свята закуповуйте різні дарунки для діточок на коляду. Прийміть і Христа Спасителя до своєї родини, та жертуйте йому на коляду хоч одну корону на будову церкви нашим бідним братям і сестрам. До вас Веч. Отці і Всв. Панове простягаємо руку, та в імя любови до Христа, та з огляду на народний інтерес просимо о святоче, хочби прийшлось вам обмежити ся з деякими видатками. Ваші жертви підуть на будову церковці для тих робучих людей, що своєю працею і потом видвигнули на верх, та своїм раменами піддержують вас на чолі нашої суспільности. До вас, п. богослови і світська академічна молодіж, кличемо: колядуй, та щиро збирай жертви для тих братів селян, що про тебе завсідги памятають та щедро коляду зложили, коли ти мусила скитати ся далеко від рідної землі. А вкінці і ви, братя селяни, і ви, сестри селянки, ви, міщани і міщанки, згляньте ся на нас і підпріть нас вдовоною леутою. Ви знаєте хлопську нужду, але і відчуваєте вагу і потребу матери-церковці в громаді; знаєте, як то нераз тяжко бідним складати датки на будову Божого дому, але і се розуміте, що поки церкви поги і Русь. Тож колядуйте на будову від хати до хати, а всякі жертви шліть до товариства св. Петра у Львові, площа св. Юра ч. 5., котре передасть їх потребуєчим громадам, вашим біднішим братям. Вписове виносить і кор. одноразово, а членська вкладка 1 кор. річно. — **Виділ.**

— **Красва рада шкільна** іменувала Жигм. Райса заст. учителя в гімназії в Золочеві; перенесла заступників учит. Стан. Тілінгера з рускої гімназії в Тернополі до німецької гімназії у Львові, і Стан. Підковича з нім. гімн. у Львові до рускої в Тернополі; затвердила вибір Ігн. Маєра, професора гімназії в Бродях на відпоручника міської ради до окр. ради шкільної в Бродях і Івана Щепановського, управителя 2-кл. шк. в Залучу, на представителя учительського звання до окр. ради шк. в Збараж; іменувала: Юліяна Фіалковського управителем 5-кл. муж. школи в Богородчанах, Волдел. Диліньського управителем 2-кл. школи в Сивькові, Йос. Семковського учит. 2-кл. школи в Борщеві, учительками 1-кл. шкіл: Елсонору Дигдалевич вуну в Сеньковій Воли, Йос. Андрейка в Чукві і Марію Шмідтвуну в Корчеві.

— **Відзначеня.** Цісар надав президентові міністрів бар. Гавчови велику ленту ордера св. Стефана, а міністрою внутрішніх справ гр. Біляндт-Райдтові велику ленту ордера Леопольда.

— **Зміни в австрійській армії.** Як доносить Zeit, з днем 1. січня військові власти заводять у всіх корпусових полках артилерії при всіх чотирох батеріях гавбиці. Досі лише по дві батерії з кожного полку були заосмотрені в гавбиці, від тепер всі 14 корпусові полки артилерії будуть перемінені на полки гавбицеві.

— **Вістка з закордонної України.** Із Київів пишуть під суботнійшою датою: Революція на всі боки... Нема ні часу ні охоти писати... Богато крови... Але революційної енергії ще більше. Четверговий зїзд Р. У. П., яка приняла тепер назву У. С. Д. Р. П., сегодня кінчить ся. На зїзді принято автономію України. В Петербурзі вийшли деякі наші виданя. Партийним виданям богато стоять на перешкоді урядові реакційні утиски. З новим роком стане появляти ся в Петербурзі научний місячник „Вільна Україна“. Назва центрального щоденного органу буде „Боротьба“. Крім сего подано просьбу о дозвілі популярного органу Укр. Соц. Дем. Роб. Партії „Робітник“ й інші...

— **Подяка.** Виділ Руского Товариства педагогічного складає отсим сердечну подяку Високоповажаному Пану мценатови д-рови Стефанови Федакови за повоний щедрий дар в квоті 500 К на цілі приватної семінарії жіночої, Хв. Товариству „Дністер“ за підмогу в квоті 100 К для бідних дівчат, Науковому Товариству ім. Шевченка за підмогу 50 К, Банкові Звязковому в Станиславові за підмогу 50 К і Товариству „Віра“ в Перемишля за підмогу 50 К. — **Виділ.**

— **Зїзд мужів довіря народного учительства** відбув ся в Кракові — як нам звідам пишуть — дня 28. грудня. Устроєнем зїзду займало ся „Краківське товариство народних учителів“. На запросянні прибуло 520 учителів і учительок, які заступали 63 повіти Галичини. Між ними були відпоручники: Руского Товариства педагогічного, руского Тов-а взаємної помочи учителів Галичини і Буковини, Польского Тов-а педаг., П. Тов-а задаткового учителів, П. Тов-а народних учителів і інших повітових учительських організацій. Прочі повіти надіслали письма або телеграми з оправданем неприємности або з заявою на згоду ухвалених резолюцій. Анкета радила в головній салі технічно-промислового музею. Народам проводив п. Стан. Новак, голова „Краківск. Тов-а учит.“, містоголовою вибрано п. Онуфрія Властичука, учит. з Яворова. Віче отворив п. Новак, витаючи зібраних як Поляків так Русинів, звивав до єдности і праці в змаганях до поліпшеня долі народного учительства. Вкінці заявив, що тепер учителі будуть ще петиціонувати до Відня, а если та дорога заведе, то справу порі-

шити загальне віче учительства. Опісля промовляв п. Властичук з подякою за вибір і заявою спільної праці руского учительства до осягненя одной мети. З черги полагоджено реферати з резолюціями. Ухвалено: в засаді згодити ся на станова-заводову організацію, оперту на автономічн. місцевих і окружних союзах; проєкт регуляції платні, на яку мав би дати скарб 6 до 7 міл. корон, аби зрівнати платню учителів з платнею трех найнижших ранг державних урядників; вислати петиції і депутації до правительства і Корони з просьбою підвишеня платні учителям; принято начерк правно-заводової і політичної програми учительства і порішено скликати загальне віче учителів, если петиції і депутації не принесуть успіху. По вичерпаню порядку нарад голова зїзду замкнув збори, дякуючи передовсім присутним Русинам за солідарність і участь в нарадах. По зборах зїбрали ся всі на перекуску, перепітану промовами і тоастами. — Слідуючого дня зїшли ся комісії зїзду, аби обговорити придлені їм справи і вибрали до виконного віділу: Стан. Новака головою, Онуфр. Властичука і Парчинського містоголовою, а Беронського і Миккульського секретарями. Референтами і членами того віділу вибрані: Андрусикевичева, Байгер, Бобер, Фрайндорф, Гінцель, Корн. Яворський, Іван Яворський, Качоровський, Кольман, Лілієнталь, Ловатинський, Юл. Мацьоловський, Евг. Мілер, Мікштайн, Оршульський, Палка, Каз. Полякевич, Пенкшиц, Петровський, Ротерівна, Солецкий, Свешковска, Ів. Шафранський, Сьвіонтецкий, Васунг, Витвицкий, Татара, Стеф. Залецкий, Заячківський і Жураковський.

Всячина.

— **Живий жупан на каравані.** З Дебречина доносить угорське коресп. бюро: Новоіменованій старший жупан (тільки що у нас повітовий маршалок — *Ред.*) Ковач прибув ту вчера вечером, аби обняти уряд. Хоч его приїзд не заповіджено урядово, то вість про те рознесла ся скоро по місті. На двірці зїбрала ся велика товпа народу, і коли жупан появил ся перед двірцем, товпа кинула ся на него і замість до повозу всадила его до пригатованого в тій цілі каравана і так везла до міста. Кілько разів хотів Ковач злісти з каравана, але били его, куди попало, і сядили назад на караван, аж поки скатований Ковач не втратив памяти. Коло щадничої каси за старанем кількох впливових осіб товпа позволила знести з каравана ледви дихаючого жупана і зложити его в одной із саль каси. Однак за хвилию почала товпа вибивати шиби в будинку каси. Тоді вирушило військо і розігнало звірських демонстрантів. Ковача побито майже смертельно. На голові має кілька глибоких ран, на цілім тілі синяки, а пальці у рук повикривані або поломані, так що два пальці лікарі мусили ему відтяти. В ночи перевезено его до Будапешту. Є се наслідки агітації угорської опозиції між темною масою, котра в борбі о свої права не знає інших аргументів, крім пастука і бука.

— **Число в'язнів в тюрмах київської губернії** вносить в нинішню пору 1954 осіб, а іменно: в Бердичеві 336 (в тім 40 женщин), в Звенигородці 113 (7 ж.), в Липівцях 80 (9 ж.), в Чигирині 89 (9 ж.), в Каневі 120 (6 ж.), в Сквирі 155 (9 ж.), в Черкасах 121 (8 ж.), в Радомислі 150 (9 ж.), в Умані 119 (12 ж.), в Васильківцях 121 (12 ж.), в Таращі 80 (16 ж.), в Київі 470. Є се майже самі політичні в'язні.

— **Міняти покладки чи когута?** Наші господині знають, що від часу до часу треба куряче племя відсвіжати, відновити. Тому і міняють собі покладки. Та чи з сеї мінянки мож надіяти ся якої користи! Куряче племя дозріває в 5—6 місяцях. На кождій оборі є курок кілька, кільканацять, — і один когут. Всі покладки з тих курок мають одно сімя; всі куратка, які з тих покладків вилягнуть ся, мають одного родоначальника, є між собою рідня першої крові. Сю річ не змінить те, що покладки, з котрих виколіють ся курятка, походять з різних матерій; всеж родоначальник є для них всіх один. Ті курята підростуть, стануть курками, когут лишити ся той сам, або вибере ся один молодий того самого роду. А тоді він буде знову рідня дуже близька, першої таки крові. І так веде ся річ з року в рік, довгі літа. Всі курки — і кождий когут, неустанна рідня між собою; від довгих часів все рідня і рідня, з першої крові. А відомо річ, що близька рідня мусить в дальших поколіннях знидіти, обідсалити ся. Се обезсилене і звиріднене проявляє ся перед всім великим помором самих курят меншою витрималостію, склонностію до всяких зараз, малою несилностію і великим числом покладків глугих, запортків, як їх звать господині. Відсвіженя того племені, яке тримаємо довгий час з когутом з того самого племені, треба очевидно конечно. Замість однак міняти покладки, буде невійше і ліпше, вимінити до своїх курок когута з чужої оборі. Той когут буде чужокровний для всіх курок, які є в першій оборі; і племя з него буде відсвіжене своїм родом, бо походять від родоначальника з чужого роду, з иншої чужої крові. Тому заміну когута на те, аби відсвіжати

племя, щоби оно не звело ся через близькородність, мож перевести безпечно зараз з початком весня. Тож замість міняти покладки, міняйте родоначалників. Міняти їх можна або в осени з когутиків від сусіди, аби они з чужої обори, були справді чужокровними для стада: або можна міняти їх з весною. — (Geflügelzeitung).

Телеграми

з дня 3 січня 1906.

Відень. Тутешні дневники бачать у відзначеню бар. Гавча доказ довіря монарха до відзначеного.

Тульон. Арештовано ту знова нового німецького шпіона Людвіга.

Берлин. Nord. Allg. Ztg. стверджує, що німецьке правительство не стоїть в зносинах з арештованими в Тульоні німецькими шпіонами.

Загреб. Вчора јано дало ся ту чути сильне землетрясенє, яке тревало кілька хвиль.

Білгород. Сербський делегат виїхав до Відня в справі торговельних договорів.

Петербург. Прибули ту для скріплення гарнізону козак з сибірського полку.

Державна дума має зібрати ся найнізнійше 15. марця.

Поліція замкнула ту доси 30 друкарень.

Цар приняв димісію намісника Кавказу.

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К 60 сот. за 5 клгр. фрыко, Мід в плястрах 1 клгр. 2 К. Від руского замовлення даю 20 сот. на будову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани 177(1-?) почта в місці.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. січня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлень о 4. год. повол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона под ул. Кароля Людвіка ч. 9. З купленим білетом на фетелі, ложі і ряди крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосоє, які ждуть коло Віденської Каварні.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає випробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Caramellen

1740 нотар. потверджених свідощтв стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотників. Правдиві лише з маркою охоронною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рукер, аптека; Петро Миколай і Ска, дрогуерія; Якоб Байзер, аптека; О. Ф. Вінклер і Сян; Кароль Палевський, аптека; Ів. Шендес; М. Лазовський аптека; Адольф Ашкеназі, аптека під зол. словом; І. Шпес-Норатинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курпер, дрогуерія; Лев Калібер, аптека в Бродах; Ноахим Фрідман, ант. в Миколаєві; Зигм. Ротенберг, аптека в Олесью; Герм. Внгландер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию; Д. Роінгер ант. в Збаразі; Моріс Біблінг, ант. в Станиславові; Стан. Бурса, в Коосові; Юліян Новицкий, ант. в Печеніжині; Е. Стенцель, ант. в Коломиї; Адольф Дуретер, ант. в Бережанах; Зигм. Ла дес, аптека в Вишнівчичку; Золодислав Наглік окр. ант. в Бережанах; Б. Вальк, дрогуерія в Станиславові; І. В. Лінк, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надвірні; С. В. Лангінгер в Самборі; Др. Юл. Францос, ант. в Тернополі; Вільг. Ландесберг, ант. в Бродах; Здислав Завалкевич в Камінці; Г. М. Фішер ант. в Станиславові; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Санчи; Лавр. Цімерман маг. фарм. в Підволочисках; Гн. Гешелес, ант. в Городну; Ст. Фалішевський, ант. в Балігороді.

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на 4 проц. і оплачує за вкладників податок рентовий; для ошадження коштів послідки можна прислати гроші чеками Щадниці поштової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виводження (за есколтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 проц. силату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вивосить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотeki або доброй поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділив „Джістер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки: 1.783.673 К.
Удѣли членів: 133.117 К.
Ф. резервовий і ин.: 26.576 К.
Позички уділені: 1.616.402 К.
Цінні папери: 123.627 К.
Льокації: 169.456 К.
На рах. біжучім: 81.968 К.

Житки і паперці **СОКІЛ** можна набувати в „Сокильськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Нова збірка новель **Евгена Мандичевского** п. з. „СУДЬБА“

стоїть брош. 1 К 60 с., в сецес. оправі 2 К 10. Замовляти в книгарні ім. Шевченка у Львові або у автора в Тернополі. (2—6)

Świat Słowiański.

Miesięcznik pod redakcją

D-ra Feliksa Konecznego

poświęcony słowianstwu i przeglądowi spraw słowiańskich, wychodzi z końcem każdego miesiąca w zeszytach 4-5 arkuszowych. Prenumerata całoroczna wraz z przesyłką pocztową wynosi 10 K, kwartalnie 2-K 50 h. Administracja w księgarni Gebethnera i Spółki w Krakowie.

За певну і добру льокацію поручаємо:

- 4 1/2 % листи гіпотечні
- 4 % листи гіпотечні
- 5 % листи гіпотечні преміювані
- 4 % листи Товариства кредитового земського
- 4 % і 4 1/2 % листи Банку краєвого
- 4 % позичку красву
- 4 % облігації пропінацийні і всілякі ренти держанні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокильськїм Базарі“

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмеє, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмеє	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станиславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:15	з Самбора, М. Либорча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина,
9:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмеє		Заліщик
10:35	з Рівнева, Лавочного, Калуша, Любачева	11:10	до Белзці, Сокала, Любачева
11:45	з Ярослава, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Кошичинець, Козови		Кошичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмеє
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Київ	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Ірмалова, Гусятина, Кошичинець, Козови	4:10	до Рівнева, Любачева, Хирова
3:45	з Стрия	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
4:32	з Яворова	5:50	до Коломиї, Жидачева,
5:00	з Сокала, Белзці, Любачева	5:58	до Яворова
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Новоселиці	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	7:30	до Рави рускої
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмеє	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:05	до Перемишля Хирова, Івонича
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Заліщик, Скали, Івани п. Сянока, Гусятина	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:05	до Підволочиск
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги		Івани п., Скали, Гусятина, Потутор
на дворець „Підзамче“			
7:00	з Підволочиск, Одеси, Бродів, Ірмалова	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івани п. Сянока, Гусятина, Ірмалова	2:51	посп. до Іцкан, Калуша
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Кошичинець, Чорткова, Заліщик, Івани п., Скали, Гусятина	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,

ЗАМІТКА: Час середно-европейский різнять ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-европейського = 12. год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:58 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі інші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містєвїм бюрі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманн ч. 9.